

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/3309-20	26.01.2018

Statsbudsjettet 2018 - tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	2
2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	2
2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet	2
2.2 Styringsinformasjon	3
3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2017	3
3.1 Fordeling av tildelinger	3
3.2 Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)	4
3.3 Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)	4
3.4 Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)	7
4 Felles post for virksomhetskostnader	7
5 Krav til rapportering	7
6 Planlagte styringsmøter	8

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Solfrid Foss
22 24 60 24

1 Innledning

Vi viser til Prop. 1S (2017-2018) og vedtatt budsjett 2018 (Innst. 9 S – 2017-2018) som Stortinget behandlet og vedtok 13.12.2017.

Klima- og miljødepartementet (KLD) stiller 470,446 mill. kroner til rådighet for Norges forskningsråd for 2018.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) brev til Forskningsrådet som omtaler regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer, samt målene som regjeringen har fastsatt for Forskningsrådet (jf. kap. 2 og kap. 3 i KDs tildelingsbrev). Det er særlig målet om å møte store samfunnsutfordringer som er relevant for KLD.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet

De nasjonale miljømålene legger rammer for Norges kunnskapsbehov knyttet til miljø og klima. De framgår av Prop. 1 S (2017-2018). Dokumentet "*Klima- og miljødepartementets prioriterte forskningsbehov (2016-2021)*" angir viktige føringer og spesifiseringer for kunnskapsbehov på miljøområdet. *Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi 2017-2020* ligger til grunn for arbeidet med strukturelle forbedringer og tydeliggjøring av KLDs sektoransvar og sektorovergrepene på forskningsområdet. Regjeringen la i 2017 frem en *strategi for grønn konkurransekraft*, hvor ett av sju hovedprinsipper er målrettet satsning og vektlegging av klima og miljø i offentlig finansiert forskning, innovasjon og teknologiutvikling der det er relevant.

Kunnskap om klima og miljø skal ivaretas i forskning og annen kunnskapsproduksjon som skjer med finansiering fra sektorer og næringer som påvirker klima og miljø, og det er behov for helhetlig og tverrfaglig tilnærming.

Forskningsinnsatsen skal bygge opp under prioriterte innsatsområder i klima- og miljøpolitikken, herunder målet om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050 og de nasjonale målene for klima og miljø.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024) gir viktige overordnede føringer. Det overordnede målet om å løse store samfunnsutfordringer er særlig sentralt for KLD. Flere av de langsiktige prioriteringene i planen er viktige for KLDs arbeid, herunder "Hav" og "Klima, miljø og miljøvennlig energi".

KLD er opptatt av at Forskningsrådet bidrar til:

- At klima- og miljørelaterte problemstillinger er godt integrert i forskningen innenfor alle relevante sektorer som påvirker klima og miljø og på tvers av sektorer slik at det

utvikles et kunnskapsgrunnlag som bidrar til å nå klima- og miljømålene på en effektiv måte.

- At etablering av infrastruktur for bruk av forskningsdata på tvers av institusjoner bidrar til å møte de store samfunnsutfordringene innenfor klima og miljø.
- At forskningsresultater og kunnskapssynteser er lett tilgjengelig for forvaltningen og andre brukere som del av ansvaret for nasjonal forskningsformidling.
- At klima og miljø vektlegges i offentlig finansiert forskning der det er relevant, i tråd med Forskningsrådets bærekraftstrategi.

2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2017

3.1 Fordeling av tildelinger

Klima- og miljødepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd for 2018: 470,446 mill. kroner.

I tabellen under ligger en grovfordeling av tildelingene på KLDs resultatområder.

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling (1000 kr)
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	187 193
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på KLDs resultatområder:	276 503
	1 "Naturmangfold" 51 600	
	2 "Kulturminner og kulturmiljø" 10 310	
	3 "Friluftsliv" 1 000	
	4 "Forurensning" 21 640	
	5 "Klima" 164 470	
	6 "Polarområdene" 2 950	
	Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 24 533	
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 750
	Totalt	470 446

Tabellen under viser tildelingen på kap. 1410, post 51, fordelt på aktivitet.

Program	Tildeling (1000 kroner)
MILJØFORSK (hvorav inntil 2 mill. kr til kunnskapssammenstilling)	49 030
MARINFORSK	19 973
KLIMAFORSK Herunder Lavutslipp 2030 (9 000)	87 800

ENERGIX Herunder Lavutslipp2030 (60 350 mill)	81 300
BIONÆR – Lavutslipp2030	18 000
BEDREHELSE	3 800
POLARPROG	2 950
ROMFORSK	1 500
Oppfølging av JPIer	8 650
MILUTARENA	2 500
EUs strålevernforskning	1 000
Totalt	276 503

Bevilgningen overføres i januar og august med hhv. 235 223 000 kroner til konto nummer 8276 01 00168. Departementet ønsker dialog med Forskningsrådet hvis det er behov for å justere tildelingen til den enkelte aktivitet.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet, skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal tas opp med departementet.

KLD viser til KDs tildelingsbrev når det gjelder evalueringer av Framsenteret og GenØk i 2018.

3.2 Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)

Tildelingen over kap. 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene.

Tildelingen omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, UNI Research Klima og miljø og NIBIO. I 2018 skal 10 % av grunnbevilgningen bli omfordelt etter Forskningsrådets resultatindikatorer, og ordningen med strategiske instituttsatsinger skal utgjøre inntil 40 % av basisbevilgningen.

3.3 Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)

Tildelingen over kap. 1410.51 er fordelt på de 6 resultatområdene miljøpolitikken er delt inn i. Tildelingen dekker også Klima- og miljødepartementets bidrag til utgifter for oppfølging av JPI-er. Posten dekker også bidrag til EUs strålevernforskning, som skal bidra til nasjonal finansiering av norske forskningsmiljøers prosjekter innenfor delområdene B, C og E i EURATOMs arbeidsprogram 2018 under EUs forskningsprogram Horisont 2020.

Kunnskapsstatus og formidling av forskningsresultater

Det er behov for å gjøre nasjonal og internasjonal forskning om klima og miljø lettere tilgjengelig for samfunnet, og det er behov for å styrke tverrsektoriell konsensus om

kunnskapsstatus innenfor ulike viktige tematiske områder. Det er derfor behov for utarbeidelse og formidling av samlet kunnskapsstatus innen mange temaer på klima- og miljøområdet, både innenfor spesifikke og tverrfaglige fagområder. Norsk kunnskapsstatusarbeid må sees i nær sammenheng med eksisterende nasjonalt og internasjonalt syntesearbeid, herunder Naturpanelet og Klimapanelet.

KLD er opptatt av at Forskningsrådet formidler resultater fra forskning.

Vi ber om at Forskningsrådet konkurranseutsetter en kunnskapsstatus innen temaet økosystembasert forvaltning, og at Forskningsrådet gis anledning til å avgrense den faglige tematikken i oppdraget slik at denne står i stil med oppdragets økonomiske ramme. Det kan avsettes inntil 2 mill. kroner til dette, men eventuelt noe mindre om dette vurderes som tilstrekkelig i forhold til tematisk avgrensning. Endelig avgrensning av tema og endelig økonomisk ramme skal skje i dialog med KLD.

Føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2018

De overordnede temaene framgår av "KLDs prioriterte forskningsbehov 2016-21". Disse forutsettes ivaretatt gjennom løpende aktiviteter. For 2018 er det viktig for KLD at følgende punkter under så langt mulig ivaretas i relevante programmer og andre relevante aktiviteter.

Lavutslippssamfunnet (Lavutslipp2030):

Satsingen "Lavutslippssamfunnet", med 87,350 mill. kroner i 2018 styrker Forskningsrådets arbeid med lavutslippsforskning. KLD er opptatt av følgende:

- Forskningsinnsatsen skal bidra til arbeidet med å oppfylle norske klimamål fram mot 2030, samt målsetningen om å bli et lavutslippssamfunn i 2050.
- Satsningen skal fremme forskning, utvikling og innovasjon av nye teknologier og løsninger som kan bidra til at Norge reduserer utslipp av klimagasser. Lavutslipp- og nullutslippsteknologier skal prioriteres.
- Satsningen skal innrettes mest mulig mot anvendt forskning, være tverrfaglig og skal innrettes for å mobilisere berørte deler av næringslivet. I denne sammenhengen er Pilot-E en særlig interessant ordning, fordi den retter seg mot alle de ulike fasene i FoU kjeden, fra idé til ferdig produkt.
- Satsningen skal ha særlig fokus på forskning som kan bidra til reduserte klimagassutslipp i ikke-kvotepfiktige sektorer, der transport og jordbruk er de største.
- Andre sektorer der utslipp er vanskelig å redusere uten ny teknologi eller andre virkemidler, som bl.a. prosessindustrien, kan inngå i satsningen. Her vil radikal teknologiutvikling være sentralt for å fremme lav- og nullutslippsløsninger.
- Tverrfaglig forskning på virkemidler for å nå målene i klimapolitikken og for å oppfylle regelverket i klimaloven. Dette skal støtte opp om og ses i sammenheng med Forskningsrådet øvrige innsats på dette område og bidra til en større utlysning på dette. Grønn konkurransekraft, "rettferdig omstilling"¹ og innovative anskaffelser er relevante problemstillinger i satsningen.
- Hensyn til bærekraft, naturmangfold og andre miljøverdier skal inngå som en premiss og integreres i forskningen.

Klima:

---

¹ Rettferdig omstilling er et begrep som er del av Parisavtalen ("just transition") og som fagbevegelsen har utviklet for å sette fokus på betydningen av tiltak for å sikre arbeidsplasser i omstilling til et lavutslippssamfunn.

- Grunnleggende kunnskap om klimasystemet, klimagasser og andre faktorer som påvirker klimaet. Det er særlig behov for kunnskap som er relevant for politikutvikling knyttet til klimatilpasning og utslippskutt.

Energi:

- Kunnskap om hva som er de beste metodene for å avbøte negative konsekvenser på miljø av utbygging av energianlegg, og hvordan ulike former for utbygging faktisk påvirker naturen. Videre er det behov for videreutvikling av gode metoder for restaurering/ tilbakeføring av natur i etterkant av utbyggingsperioden. Det er også behov for kunnskap om samlet belastning på naturen og kulturhistoriske verdier av alle energiutbygginger i Norge, sett i forhold til nasjonale miljømål.
- Hvordan bruken av energilovgivningen ivaretar miljøhensyn generelt, og spesielt i områder med stor utbygging. Både kunnskap om hvordan virker det i dag og om hvordan det kan forbedres for å ivareta miljøhensynene bedre.
- Samfunnsfaglig forskning på løsninger på målkonflikter og planprosesser i energisakene.

Hav:

- Forståelse av økosystemenes funksjon.
- Effekter av menneskelig påvirkning, herunder spredning og effekter av marin forurensning og mikroplast, samt kunnskap om mulige tiltak for å redusere tilførsler.
- Forskning på økosystemer og ekstreme livsmiljøer i dyphavet, som Den midtatlantiske ryggen.
- Samfunnsfaglig og juridisk forskning innen økosystembasert forvaltning av marint miljø, herunder hvordan systemer for økosystembasert forvaltning av marint miljø gir grunnlag for langsiktig bærekraftig bruk.

Økosystembasert forvaltning:

- Metoder for å verdsette naturgoder, kulturhistoriske verdier og andre miljøverdier, herunder bedre metoder for å estimere kostnader og konsekvenser av miljøbelastning, arealbruk og redusert miljøkvalitet. Dette med sikte på å få klima-, natur- og kulturminnehensyn bedre integrert i samfunnsøkonomiske analyser og vurderinger.
- Tiltak og virkemidler for å nå mål om god økologisk tilstand i alle økosystemer, herunder hva som kreves for å sikre bærekraftig skogforvaltning og for å nå mål under vannforskriften.
- Hvordan restaurering av økosystemer, økologisk kompensasjon, avbøtende tiltak og etablering av natur (naturbaserte løsninger) kan bidra til ulike økosystemtjenester, blant annet ved energi- og samferdselsutbygging.
- Bruk av økosystemperspektiv i arealforvaltningen i alle økosystemer som er under press.

Økosystempåvirkning og samlet belastning

- Forståelse av hvordan økosystemene påvirkes samlet av bl.a. klimaendringer, havforsuring, høsting på lavere nivåer i økosystemet, forurensning/miljøgifter, plastforurensning og mikroplast, og metoder for å vurdere samlet belastning av ulike menneskelige påvirkninger på økosystemer.

Betydningen av et rent miljø for menneske og samfunn

- Samfunnsmessig betydning av ivaretagelse av miljøverdier og et godt miljø, herunder for helse og livskvalitet.

- Kunnskap om hvor mye ulike kilder til miljøgifter, inkludert produkter og langtransport, bidrar til belastning på mennesker.
- Virkninger av klimaendringer på effekter av miljøgifter.
- Lokale og langtransporterte luftforurensninger, kritiske belastningsgrenser for skade på helse.

Overvåking, kartlegging og analyse

- Kostnadseffektiv metodikk for klima- og miljøovervåking, herunder ved bruk av fjernmåling.

3.4 Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)

Tilskuddet skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet, overføres Forskningsrådet, som ivaretar det norske medlemskapet.

4 Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Virksomhetskostnadene skal dekke de administrative utgiftene til oppgavene som er angitt i Forskningsrådets vedtekter. Klima- og miljødepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5 Krav til rapportering

KLD ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer:

- Klima og polar
- Miljø (denne prioriteringen skal inkludere naturmangfold, forurensing og kulturminner)
- Bærekraftig arealbruk

De sektorpolitiske prioriteringene er utypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet.

Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapportene.

KLD ber i tillegg om en årlig oversikt over omfanget av Forskningsrådets innsats som bidrar til å støtte målet om at Norge fram mot 2050 skal bli et lavutslippssamfunn. Som ledd i dette bør det redegjøres for hvilke kriterier som legges til grunn for denne rapporteringen.

6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2018. Vårmøtet er konsentrert om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til KLD i årsrapport 2017. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om Forskningsrådets vedtatte budsjett 2018, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2019 og utkast til tildelingsbrev 2019. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Viggo Lindahl
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi:

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Postboks 8119 Dep
Postboks 8130 Dep

0032 OSLO
0032 OSLO